

Bispehaugen barnehager – tilsynsrapport og varsel om pålegg

Den 12.12.2025 gjennomførte Klima- og miljøenheten tilsyn ved Bispehaugen barnehager. Formålet med tilsynet var å vurdere hvordan barnehagen ivaretar barnas helse, miljø og sikkerhet etter forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger.

1. Sammendrag

Bispehaugen barnehager består av Møllenberg barnehage med fem avdelinger og totalt 65 barn, og basebarnehagen Rosenberg med 57 barn.

Tema for tilsynet var sikkerhet, beredskap og risikovurderinger. Under tilsynet hadde vi en gjennomgang av dokumentasjon med enhetsleder og konstituert enhetsleder, i tillegg til en befaring av barnehagenes inne- og uteområder. Vårt inntrykk er at Bispehaugen barnehager har etablert grunnleggende rutiner for sikkerhet og beredskap, men at det mangler dokumentasjon på gjennomførte risikovurderinger. Videre vurderes det at beredskapsplanen må revideres for å ivareta lokale forhold og behov.

Ved tilsynet fant vi to avvik og tre merknader. Dette er et varsel om at vi vurderer å fatte følgende pålegg om retting:

1. Bispehaugen barnehager må utarbeide risikovurderinger over risikoforhold og aktiviteter i og utenfor barnehagene, og koble disse til rutinene for forebygging og oppfølging.
2. Bispehaugen barnehager må tilpasse beredskapsplanen til enhetens to hus/barnehager og de lokale forholdene. Dere må også konkretisere de viktigste tiltakene i de lokalt tilpassede tiltakskortene.

Frist for retting av avvik: **03.03.2026.**

Frist for uttalelse til varsel om pålegg

Dersom dere har kommentarer til rapporten eller dokumentasjon som viser at avvik er rettet, ber vi om at dere sender det til oss innen 27.01.2026. Etter denne datoen vil vi kunne fatte pålegg om retting, dersom avvikene ikke er rettet. Dere vil motta et eget brev om den videre oppfølgingen.

2. Bakgrunn

Tema for tilsynet var:

- § 4 Helsemessig tilfredsstillende virksomhet
- § 14 Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr

- § 18 Internkontroll

3. Våre observasjoner og vurderinger

3.1 Risikovurderinger og rutiner for ivaretagelse av sikkerheten

Avvik 1: Bispehaugen barnehager kan ikke vise til risikovurderinger over risikoforhold og aktiviteter i og utenfor barnehagene.

Bispehaugen barnehager må utarbeide risikovurderinger over risikoforhold og aktiviteter i og utenfor barnehagene, og koble disse til de etablerte rutinene for forebygging og oppfølging.

Merknad 1: I begge barnehagene burde dere gå over og sjekke at alle reoler/skap er festet slik at de ikke kan velte og skade barna.

Merknad 2: Vi anbefaler at det lages en rutine for sikker bruk av stekeovn/koketopp (Møllenberg). Ettersom de fleste stekeovner og koketopper i barnehagen ikke har komfyrvern/barnesikring, forutsettes det at de ansatte selv tar ansvar for å skru av og på strømmen til utstyret via de manuelle bryterne.

Regelverkshenvisning:

Avviket er hjemlet i forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger, § 14. Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr og § 18. Internkontroll.

Observasjoner

Enheten/barnehagene har ikke lagt frem skriftlige risikovurderinger som identifiserer og analyserer forhold med betydning for barnas sikkerhet. Selv om barnehagens ledelse utviser god forståelse for metodikken og anerkjenner betydningen av risikovurderinger som styringsverktøy, er ikke dette arbeidet formalisert eller dokumentert i tråd med kravene i forskriften.

Ledelse beskriver at de ansatte risikovurderer ulike aktiviteter og hendelser fortløpende. Dette er sårbart og personavhengig. Uten skriftlig dokumentasjon mangler barnehagene et felles fundament for å sikre at alle ansatte, inkludert vikarer og nyansatte, har den samme forståelsen av risikobildet.

Under tilsynsmøtet viste vi forslag og eksempler på hvordan en risikovurdering kan settes opp.

Vurdering

Risikovurderinger er et systematisk arbeid som skal skriftliggjøres. Det er ikke meningen at dere skal risikovurdere enhver hendelse på ethvert sted, men legge vekt på de relevante farene som medfører høyest risiko. Har man gjort et systematisk og godt arbeid med risikovurderingene, vil disse også kunne overføres til en rekke andre aktiviteter som ikke direkte har blitt risikovurdert. Risikovurderingene må oppdateres hver gang forutsetningene som lå til grunn for vurderingene er endret.

Vi mener følgende hendelser/aktiviteter kan være aktuelle å risikovurdere:

Aktiviteter på barnehagens område:

- Matlaging, servering av mat
- Spikking, bruk av verktøy
- Utelek innenfor gjerdet
- Hente/bringe-situasjonen
- Dyrehold/besøk av dyr
- Rom som er avstengt med dørkrok
- Bruk av lyslenker og risiko for kvelning
- Tilsyn med barn som sover ute og inne

Turer utenfor barnehagen:

- Faste turmål
- Bussturer
- Gåturer langs trafikkert veg
- Klatring i trær eller skrenter/berg
- Opphold ved vann/bading/i båt/på kai eller brygge
- Matlaging/bålbrenning på tur

Listen er ikke uttømmende og det kan være andre hendelser som må risikovurderes ved deres barnehager.

Dere må lage en plan som viser hvordan dere i løpet av seks måneder kan gjennomføre detaljerte risikovurderinger for barnehagene. Arbeidet kan deles inn etter hovedtema, for eksempel lek på eget uteområde, bussturer, turmål, matservering osv. Under hvert hovedtema bør det listes opp hvilke hendelser dere skal risikovurdere. Vi ber om at dere oversender denne planen i tillegg til en ferdig risikovurdering for minst ett hovedtema som tilbakemelding på avviket innen fristen.

Vi viser til vår [nettside om risikovurderinger i skoler og barnehager](#) for ytterligere veiledning med maler og eksempler.

3.2 Beredskap

Avvik 2: Bispehaugen barnehage har ikke tilpasset beredskapsplanen til lokale forhold.

Bispehaugen barnehager må tilpasse beredskapsplanen til enhetens to hus/barnehager og de lokale forholdene. Dere må også konkretisere de viktigste tiltakene i de lokalt tilpassede tiltakskortene.

Regelverkshenvisning

Avviket er hjemlet i forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger, §§ 14. Beredskap, førstehjelp og sikkerhetsutstyr og 18. Internkontroll.

Observasjon

Enheten har implementert kommunens sentrale beredskapsplan, noe som gir et godt utgangspunkt for håndtering av kritiske situasjoner. Tilsynet viser imidlertid at lokale tilpasninger mangler, eksempelvis er det ikke spesifisert hvor man skal lete hvis et barn forsvinner fra barnehagen.

For at beredskapsplanen skal fungere som et effektivt verktøy, må den suppleres med rutiner som er direkte knyttet til barnehagenes unike risikobilde og bygningsmessige forutsetninger. Uten en slik lokal forankring risikerer man at viktig informasjon forblir personavhengig, noe som svekker beredskapen ved for eksempel sykdom eller bruk av vikar og kan ha alvorlige konsekvenser.

Vurdering

For å sikre effektiv håndtering av alvorlige hendelser må enheten gjøre lokale tilpasninger og dokumentere dette som en del av beredskapsplanleggingen. Dette vil styrke beredskapen og sikre at ansatte vet hvordan de skal handle i konkrete situasjoner som ikke nødvendigvis er dekket fullt ut av den generelle planen.

Bispehaugen består av to hus; Møllenberg og Rosenborg, og enheten må derfor konkretisere lokale detaljer til de ulike husene. Basert på beliggenhet, nærområde, uteområde og byggets utforming kan det for eksempel oppgis i beredskapsrutinene hvilke rom i barnehagene som det egner seg best å skjule seg i ved barrikadering, hvordan ansatte skal organisere letingen hvis et barn forsvinner fra barnehagene og så videre. Tidsangivelse for når foreldre og nødetater skal kontaktes er også viktige presiseringer, ettersom vi oppfatter og opplever beredskapssituasjoner ulikt.

3.3 Bildekk på barnehagens uteområde

Merknad 1: Vi anbefaler at dere begrenser bruken av gamle bildekk til lek på uteområdet. Det er ikke noe forbud mot gjenbruk av gamle bildekk, men vi vil anbefale begrenset bruk

på grunn av bildekkenes innhold av en rekke miljøgifter som kan lekke ut i jorden. Barn som leker, er spesielt utsatt for å få jord på hendene som de igjen får i seg.

3.4 Andre forhold

Under tilsynet nevnte dere utfordringer med inneklimate/ventilasjonen i Møllenberg barnehage. Trondheim eiendom er på saken og har tatt inneklimatemålinger med tilfredsstillende resultater. Vi kommer ikke til å ta med dette forholdet videre i denne tilsynssaken, men vil anbefale dere å kontakte oss hvis forholdet ikke løses eller forverres. Vi påpeker at det er virksomhetens eier som har ansvar for å sikre at kravene i forskriften er oppfylt jf. § 3. *Ansvar for virksomhetens plikter etter forskriften*. Barnehagens oppfølging av disse forholdene kan etterspørres i senere tilsyn.

Vi minner om barnehagens opplysningsplikt etter folkehelseloven § 12. Dette innebærer at dere må melde fra til kommunen (Klima- og miljøenheten som tilsynsmyndighet) dersom det oppstår forhold ved ute- eller innemiljøet som kan skade barnas helse eller trivsel. Eksempler på dette er vedvarende problemer med inneklimate, sanitærforhold, skadedyr eller mangelfullt vedlikehold som utgjør en risiko over tid.

4. Regelverk

Reglene om kommunens rett til å pålegge forhold ved barnehagen rettes til folkehelseloven § 14. Reglene om deres rett til å uttale dere i saken står i forvaltningsloven § 16. Annet relevant regelverk som er lagt til grunn for denne rapporten er folkehelseloven kapittel 3 og forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger.

I denne rapporten er *avvik* definert som mangel på oppfyllelse av krav gitt i eller i medhold av lov eller forskrift. *Merknad* er forhold der vi mener dere har et forbedringspotensial.

5. Dokumenter

Dokumentasjon fremlagt ved tilsynet:

- Årshjul HMS (styringskraftportalen)
- Årshjul AMG
- Beredskapsplan/tiltakskort
- Rutine og kvitteringsliste for soving

6. Deltakere ved tilsynsmøtet

Ingrid Iversen, enhetsleder

Øyvind Svendsen, konstituert enhetsleder

Arild Forbord, rådgiver Klima- og miljøenheten

Christine A. Bjørge, rådgiver Klima- og miljøenheten